

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: etická výchova

1. Záhlavie

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, , 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	primárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský
iné	štátna škola

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

3. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecný cieľ:

- vytvárať u žiakov základy gramotností prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií;
- poskytovať každému žiakovi mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia;
- viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa;
- rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie;
- rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie žiakov;
- viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

Špecifické ciele:

a/vzdelávacie

- zamerať sa na výchovu k prosociálnosti,
- venovať potrebný čas rozvíjaniu sebaúcty a úcty k iným,
- venovať potrebný čas rozvoju sociálnych zručností orientovaných na interpersonálne vzťahy žiakov,
- venovať potrebný čas na zvyšovanie odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či amorálnym vplyvom.

b/výchovno-vzdelávacie

- osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medzilidské vzťahy,
- nadobudnúť spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získať spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získať spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,

- naučiť sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvojiť si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnúť spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny,
- rozvíjať svoj postoj k postihnutým, chorým a starým ľuďom.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medzil'udské vzťahy

A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Komunikačné kompetencie:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- naučiť sa počúvať s porozumením a primerane reagovať,
- osvojiť si komunikáciu na vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, s učiteľmi a rodičmi,
- rozumieť bežne používaným prejavom verbálnej a neverbálnej komunikácie,
- vážiť si seba i druhých, dokázať ústretovo komunikovať a spolupracovať.

2. Kompetencia učiť sa učiť sa:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- osvojiť si základy rôznych techník učenia.

3. Kompetencia riešiť problémy:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- vnímať, sledovať a snažiť sa porozumieť problémovým situáciám vo svojom najbližšom okolí,
- vedieť používať informačné a komunikačné technológie pri učení sa, poznať riziká spojená s využívaním internetu a médií.

4. Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- osvojiť si základy sebadôvery a pozitívneho sebahodnotenia,
- osvojiť si prosociálne hodnoty a postoje,
- uvedomiť si vlastné potreby, ale i potreby iných ľudí,
- odhadnúť silné a slabé stránky svojej osobnosti,
- odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomiť si vlastné práva a povinnosti, rešpektovať práva iných,
- získať základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- prichádzať s novými nápadi a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomiť si význam priaznivej atmosféry v triede a svojim konaním k dobrým medziľudským vzťahom,
- správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám.

5. Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- snažiť sa pochopiť druhého, poznať a tolerovať jeho kultúru, tradície, spôsob života,
- osvojiť si vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretávame vo svojom živote.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch.	<p>Zážitkové vyučovanie- interaktívne metódy /hry, cvičenia, modelové situácie, diskusie/. Platia pre celý tematický celok.</p> <p>Aktivity:...A ty si kto? Hra so stoličkami. Spomíname na prázdniny. Aliar a alka. Prosím, ďakujem, prepáč. Interview. Myslím na niekoho. Buďme tolerantní. Čo si na tebe vážim. Čo očakávame od chlapcov a čo očakávame od dievčat? Vyrastať ako príslušník iného pohlavia. Ako spolu vychádzame. Hviezdne dieťa.</p>	<p>MP: 37,38, 39,40,41,42,43,44 Pracovné listy: 1, 2,3,4,5,6,7,8</p>	<p>Špeciálna organizácia vyučovacej hodiny - sedenie v kruhu. Práca žiakov individuálna, vo dvojiciach, v skupinách. Žiakom umožňujeme nácvik zručností skúseností v triede. Platí pre tematický celok.</p>

<p>Reálne a zobrazené vzory.</p>	<p>Aktivity: Uhádnem kto som? Môj vzor. Naliehavá správa. Poznaj a chráň sa. Môj obľúbený literárny hrdina. Rozprávkový hrdina. Prínos televízie. Budem kritickým divákom? Vzor. Moje authority. Kde býva krása.</p>	<p>MP: 44, 45,46,47, 48,49,50 Pracovné listy: 9,10,11,12,13,14</p>	<p>Špeciálna organizácia vyučovacej hodiny - sedenie v kruhu. Práca žiakov individuálna, vo dvojiciach, v skupinách. Žiakom umožňujeme nácvik zručností skúseností v triede. Platí pre tematický celok.</p>
<p>Rozvoj tvorivosti a iniciatívy.</p>	<p>Aktivity: Vnímanie priateľa. Najlepší. Bingo. Prekvapenie pre... Klobúk. Pravidlá, ktoré nám uľahčujú život. Rozhovor podľa pravidiel. Čo sa stalo, čo sa môže stať... Pravda a lož. Hra na Mart'ana. Uhádni pranie toho druhého. Rokujeme.</p>	<p>MP: 51, 53,54,55,56 Pracovné listy: 15,16,17,18,19</p>	<p>Špeciálna organizácia vyučovacej hodiny - sedenie v kruhu. Práca žiakov individuálna, vo dvojiciach, v skupinách. Žiakom umožňujeme nácvik zručností skúseností v triede. Platí pre tematický celok.</p>

<p>Dohovor o právach dieťaťa.</p>	<p>Aktivity: Deti a dospelí. Rodinné obrázky. Deti sveta. Deti chcú milovať dospelých. Chlapec s dvoma očami. Čo chcem a čo potrebujem. Mám právo na... Práva v balóne. Práva a povinnosti. Bingo II. Morálne poučenie. Želám si... Hľadanie porozumenia. Médiá.</p>	<p>MP: 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66 Pracovné listy: 20,21,22,23,24,25,26,27,28</p>	<p>Špeciálna organizácia vyučovacej hodiny - sedenie v kruhu. Práca žiakov individuálna, vo dvojiciach, v skupinách. Žiakom umožňujeme nácvik zručností skúseností v triede. Platí pre tematický celok.</p>
<p>Náš región – naša vlasť.</p>	<p>Aktivity: Mapa. Tradície nášho regiónu. Čo chýba nášmu regiónu. Kde som bol. Tučnáci. Molekuly. Tanec s balónom. Zapletenec. Vývoj.</p>	<p>MP: 67,68, 69, 70, 71 Pracovné listy: 29,30,31,32</p>	<p>Špeciálna organizácia vyučovacej hodiny - sedenie v kruhu. Práca žiakov individuálna, vo dvojiciach, v skupinách. Žiakom umožňujeme nácvik zručností skúseností v triede. Platí pre tematický celok.</p>

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch.	Lencz,L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Lenc,L.:Metódy etickej výchovy. Ivanová E. – Kopinová L.: Metodická príručka pre učiteľov 4. ročníka ETV. Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie. Alexová,S.-Vopel,W.K.: Nechaj ma, chcem sa učiť sám.1.-4. Ivanová, E.-Kopinová,L.- Ottová,M: Etická výchova pre 4. ročník. Pracovné listy. 1. Vydanie. Bratislava: SPN – Mladé letá, 2007.	Magnetofón, prehrávač,DVD,CD, video,počítač, interaktívna tabuľa	Umelecká literatúra /bájky,rozprávky, povesti,výstrižky z novín,denník pozorovaní,ilustrácie, knihy,časopisy.	Knižnica,internet, encyklopédia
Reálne a zobrazené vzory.	Lencz,L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Lenc,L.:Metódy etickej výchovy. Ivanová E. – Kopinová L.: Metodická príručka pre učiteľov 4. ročníka ETV. Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie. Alexová,S.-Vopel,W.K.: Nechaj ma, chcem sa učiť sám.1.-4. Ivanová, E.-Kopinová,L.-	Magnetofón, prehrávač,DVD,CD, video,počítač, interaktívna tabuľa	Umelecká literatúra /bájky,rozprávky, povesti,výstrižky z novín,denník pozorovaní,ilustrácie, knihy,časopisy.	Knižnica,internet, encyklopédia

	Otottová,M: Etická výchova pre 4. ročník. Pracovné listy. 1. Vydanie. Bratislava: SPN – Mladé letá, 2007.			
Rozvoj tvorivosti a iniciatívy.	Lencz,L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Lenc,L.:Metódy etickej výchovy. Ivanová E. – Kopinová L.: Metodická príručka pre učiteľov 4. ročníka ETV. Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie. Alexová,S.-Vopel,W.K.: Nechaj ma, chcem sa učiť sám.1.-4. Ivanová, E.-Kopinová,L.- Ottová,M: Etická výchova pre 4. ročník. Pracovné listy. 1. Vydanie. Bratislava: SPN – Mladé letá, 2007.	Magnetofón, prehrávač,DVD,CD, video,počítač, interaktívna tabuľa	Umelecká literatúra /bájky,rozprávky, povesti,výstrižky z novín,denník pozorovaní,ilustrácie, knihy,časopisy.	Knižnica,internet, encyklopédia
Dohovor o právach dieťaťa.	Lencz,L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Lenc,L.:Metódy etickej výchovy. Ivanová E. – Kopinová L.: Metodická príručka pre učiteľov 4. ročníka ETV. Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie. Alexová,S.-Vopel,W.K.: Nechaj ma, chcem sa učiť sám.1.-4. Ivanová, E.-Kopinová,L.- Ottová,M: Etická výchova pre 4. ročník. Pracovné listy. 1. Vydanie. Bratislava: SPN – Mladé letá, 2007.	prehrávač,DVD,CD, video,počítač, interaktívna tabuľa	Umelecká literatúra /bájky,rozprávky, povesti,výstrižky z novín,denník pozorovaní,ilustrácie, knihy,časopisy.	Knižnica,internet, encyklopédia

<p>Náš región – naša vlasť.</p>	<p>Lencz,L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Lenc,L.:Metódy etickej výchovy. Ivanová E. – Kopinová L.: Metodická príručka pre učiteľov 4. ročníka ETV. Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie. Alexová,S.-Vopel,W.K.: Nechaj ma, chcem sa učiť sám.1.-4. Ivanová, E.-Kopinová,L.- Otottová,M: Etická výchova pre 4. ročník. Pracovné listy. 1. Vydanie. Bratislava: SPN – Mladé letá, 2007.</p>	<p>Magnetofón, prehrávač,DVD,CD, video,počítač, interaktívna tabuľa</p>	<p>Umelecká literatúra /bájky,rozprávky, povesti,výstrižky z novin,denník pozorovaní,ilustrácie, knihy,časopisy.</p>	<p>Knižnica,internet, encyklopédia</p>
--	--	---	--	--

7. Hodnotenie

Žiaci budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku a kritérií spolu s vnútornými metodickými smernicami k hodnoteniu výsledkov žiakov, schváleného riaditeľkou školy na pedagogickej rade, dňa 30. 8. 2011.

V Dolnom Kubíne: 15.6.2018

Vypracovala: Mgr. Oľga Babicová

Obsah vzdelávania

Predmet: Etická výchova

Školský rok: 2018/2019

Počet hodín v 4. ročníku: 33 hod.

Vyučujúci: Mgr. Oľga Babicová

Tematický celok	Cieľ kľúčové kompetencie	Obsahový štandard	Výkonový štandard – žiak vie	Počet hodín	Prierezové témy
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch.	Prehĺbiť kamarátske vzťahy medzi spolužiakmi, podnietiť vzájomnú všímavosť, rozvíjať toleranciu, ujasniť si predstavy o chlapcoch a dievčatách, učiť sa tolerovať a kultivovane správať k osobám iného pohlavia, pochopiť myslenie a prežívanie druhého pohlavia, osvojiť si základné prejavy vzájomnej úcty v komunikácii,	1. Tolerancia vo vzťahoch. 2. Ústretovosť vo vzťahoch. 3. Zlaté pravidlo mravnosti. 4. Rešpekt. 5. Úcta. 6. Rovnoprávnosť mužov a žien. 7. Komunikačné zručnosti v medziľudských vzťahoch. 8. Kultivované správanie k osobám opačného pohlavia.	- opísať rozdiely správania medzi chlapcami a dievčatami, - rozpoznať vhodné a nevhodné správanie voči osobám opačného pohlavia, - rozpoznať situácie, kde je potrebné ticho a počúvanie,	8	OSR, VMR, MDV, MKV, ENV, FG, ČG, RVEK, DV, OŽZ, ĽP
Reálne a zobrazené vzory.	Motivovať k uvažovaniu a hľadaniu pozitívnych vzorov, rozvíjať schopnosť zodpovedne si vybrať	1. Vzor správania. 2. Môj vzor. 3. Literárny vzor.. 4. Filmový vzor. 5. Komunikačné prostriedky a ich úloha.	- rozlíšiť na príkladoch pozitívne i negatívne vplyvy televízie a iných komunikačných prostriedkov, - uviesť príklady prosociálnych ľudí zo svojho okolia,	7	OSR, VMR, MDV, MKV, ENV, FG, ČG, RVEK, DV, OŽZ, ĽP

	<p>vzor a riadiť sa podľa neho / optimizmus, ochota, povaha vybranej osoby/, upozorniť na vzory v bezprostrednom okolí, naučiť sa analyzovať a hodnotiť programy vysielané masmédiami, uvedomiť si možnosť pozitívneho ovplyvnenia cez literatúru, prečo je potrebné veľa čítať, učiť sa rozlišovať, pochopiť význam pozitívnych ľudských hodnôt.</p>	<p>6.Prosociálne vzory v okolí dieťaťa. 7.Čitateľský návyk – zdroj prosociálnych vzorov.</p>	<p>-vyjadriť svoj názor na prečítanú knihu,</p>		
<p>Rozvoj tvorivosti a iniciatívy.</p>	<p>Vnímať detaily na iných a ich zmeny, všímať si zmeny najmä v správaní – v škole, doma, v skupine priateľov, prezentovať svoje osobnostné kvality, využiť ich tvorivo v prospech iných – schopnosť, sebadôvera, využiť tvorivosť ako prostriedok na riešenie</p>	<p>1. Zájmy rozvíjajúce osobnosť človeka. 2.Kvality človeka využité pre spoločné dobro. 3. Tvorivosť pri riešení každodenných problémov. 4. Iniciatívnosť pri riešení každodenných problémov. 5. Vytrvalosť pri riešení každodenných problémov. 6.Tvorivosť na ochranu</p>	<p>- uviesť príklady vzájomnej užitočnosti, -vymenovať iniciatívy, kde môže preukázať svoj vzťah k ochrane prírody a životného prostredia, -pripraviť si iniciatívy na ochranu prírody,</p>	6	<p>OSR, VMR, MDV,MKV,ENV,FG, ČG,RVĽK,DV,OŽZ, ĽP</p>

	problému, uvedomiť si, že dodržiavanie pravidiel je podmienkou spolužitia bez konfliktov.	životného prostredia.			
Dohovor o právach dieťaťa.	Porovnať čím sa ľudia v rôznych krajinách od seba odlišujú a prečo, naučiť sa rozlišovať medzi želaniami a potrebami, nie na všetko čo si želim mám aj právo, uvedomiť si, že naše práva nám nikto nemôže odňať, a že práva úzko súvisia s povinnosťami,	1.Ľudské práva. 2.Práva detí. 3.Práva a povinnosti. 4. Detská práca. 5.Solidarita a prijatie odlišností. 6.Povinnosti detí vyplývajúce z ich práv.	- vymenovať päť práv dieťaťa, -rozpoznať, ktoré práva dieťaťa sa dodržujú alebo porušujú v jeho prostredí, -vysvetliť potrebu solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv, -zapojiť sa do aktivity, ktorá podporuje solidaritu, -vymenovať päť povinností, ktoré má voči iným ľuďom,	6	OSR, VMR, MDV,MKV,ENV,FG, ČG,RVEK,DV,OŽZ, ĽP
Náš región – naša vlasť.	Uvedomiť si dôležitosť vlastného domova, prehlbovať vzťah k svojmu rodisku, miestu, kde žijem, rozvíjať povedomie a príslušnosť k svojmu regiónu pozitívne vzory, vedieť čo treba v regióne vylepšiť, ako ho chrániť a rozvíjať,	1.Dedina. 2.Mesto. 3.Región. 4. Vlasť. 5.Slovensko. 6.Vlastenectvo.	- priradiť svoje bydlisko do lokality regiónu, -pomenovať špecifiká, krásy i možnosti svojho regiónu, -napísať list priateľovi, v ktorom bude vykreslený jeho región, -zostaviť prezentáciu, v ktorej predstaví svoj región, -navrhnuť akciu na pomoc svojmu regiónu.	6	OSR, VMR, MDV,MKV,ENV,FG, ČG,RVEK,DV,OŽZ, ĽP

